

SLAVICA SLOVACA

Ročník 53 • 2018 • 1

SLAVISTIKA

Hlavný redaktor: Peter Žeňuch**Redakčná rada:**

Desislava M. Atanasova (Bulharsko), Mojmír Benža, Václav Čermák (Česká republika),
Mária Dobříková, Ján Doruľa, Júlia Dudášová-Kriššáková, Adriana Ferenčíková,
Martin Hurbanič, Daniela Konstantinová (Bulharsko), Jaromír Krško,
Ján Lukačka, Šimon Marinčák, Zuzana Profantová, Ján Stradomski (Poľsko),
Elena S. Uzeňovová (Ruská federácia), Cyril Vasiľ (Taliansko), Peter Zubko, Peter Žeňuch

Výkonná redaktorka: Katarína Žeňuchová**Technický redaktor:** Martin Žeňuch**Adresa vydavateľa a sídlo redakcie:**

© Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava, IČO: 31750940

© Slovenský komitét slavistov, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava, IČO: 30842913

OBSAH**ŠTÚDIE**

MILOŠ LICHNER: Predchalcedónska soteriologická kristológia pápeža Leva Veľkého v kontexte dobových teologicko-kultúrnych diskurzov.....	3
JURAJ FENÍK – RÓBERT LAPKO: Predložka εις a záměna predložiek v Jánovom evanjeliu.....	20
LUKÁŠ DURKAJ – RÓBERT LAPKO: Problém vzťahu textovej a literárnej kritiky na príklade 1 Sam 17.....	25
ZHANNA YANKOVSKA – OKSANA IURIEVA: Folk and Philosophical Nature of Comic-Tragic Dichotomy in Oleksa Storozhenko's Short Stories about Cossacks.....	38
PETER ŽEŇUCH: Tri cyrilské rukopisné kompendiá. Edukačná príprava kléru v prostredí Mukačevskej eparchie v druhej polovici 18. storočia.....	49

ROZHEADY

MÁRIA PROKIPČÁKOVÁ: Znovuobjavený irmologion Jána Juhaseviča z roku 1809 (rukopis z farnosti Kamienka).....	64
SVETLANA VAŠÍČKOVÁ: Etnicko-konfesionálna rozmanitosť z hľadiska úniu nezjednotených veriacich v Mukačevskom biskupstve na prelome 17. a 18. storočia.....	73

RECENZIE

T. MRŇÁVEK: ŽEŇUCH, P. – ZUBKO, P. et alii: Liturgické jazyky v duchovnej kultúre Slovanov.....	79
S. VAŠÍČKOVÁ: GÁBOR, E: Ludová próza západných Slovanov v komparatívnej perspektíve. Sondy do literárnej predhistórie.....	82
J. BILSKÝ: Nová učebnica staroslovienčiny a rusínskej diachrónnej jazykovedy.....	83
M. STRÝČKOVÁ: MRŇÁVEK, T.: Vývoj a štruktúra liturgie sv. Jana Zlatoústého.....	86
A. TERNOVÁ: SEVŠEK ŠRAMEL, Š. – PALLAY, J. (eds.): Sedemdeset let slovakistiky v Ljubljani: posvečeno Andreju Rozmanu.....	86
E. WILŠINSKÁ: KILIÁNOVÁ, G. – ZAJONC, J. (eds.): 70 rokov Ústavu etnológie Slovenskej akadémie vied: kontinuity a diskontinuity bádania a jednej inštitúcie. KILIÁNOVÁ, G. – POTANČOK, V. (eds.): PhDr. BOŽENA FILOVÁ, CSc., členka korešpondentka SAV: osobnosť, dielo a personálna bibliografia.....	88

SPRÁVY

M. HRÍBOVÁ: K osemdesiatemu jubileu doc. PhDr. Emila Horáka, CSc.....	90
Д. К. ИВАНОВА: Четирнадцети международни славистични четения в СУ „Св. Климент Охридски“.....	92
P. ŽEŇUCH: Správa o činnosti Slovenského komitétu slavistov za rok 2017.....	93
P. ŽEŇUCH: Zo správy o činnosti Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV v roku 2017.....	94

SLAVICA SLOVACA

Ročník 53 • 2018 • 1

SLAVISTIKA

život, ale aj mal magickú funkciu napríklad pri zabezpečovaní plodnosti pôdy, dobytki i v procese iniciácie mladých členov sociálnych komúnit.

Téma vymedzenia hraníc je zásadná nielen z hľadiska v priameho, teda priestorového aspektu, ale významne sa prejavuje v ľudovej mentalite. Ľ. Gábor odvolávajú sa na prácu Ivanova a Toporova (Иванов, В. В. – Топоров, В. Н.: К проблеме достоверности поздних вторичных источников в связи с исследованиями в области мифологии [Данные о Велесе в традициях Северной Руси и вопросы критики письменных текстов]. In: Труды по знаковым системам. VI. Тарту: 1973. s. 46-82) v kapitole venovanej obrazu čerta-oráča ako folklórneho substituenta božstiev vo vzťahu k najvyššej kozmologickej suverenite predpokladá, že sa v slovanskom kultúrnom prostredí sakrálna symbolika hraníc rozšírila najmä v spojení s motívom orby, ktorú totiž vykonáva nielen človek, ale aj čert ako magická, teda nie biblická bytosť. Ďalej sa autor pokúša o kognitívnu definíciu folklórneho čerta z hľadiska etnolingvistiky a zhrnuje najmä poznatky získané na základe analýzy pramennej bázy o tom, ako sa táto postava vníma v prostredí západných Slovanov.

V kapitole o koreni *jar v menách postáv (západo-)slovanského folklóru autor prináša etymologizujúce informácie o menách hrdinov a v českom a slovanskom prostredí vysvetľuje existenciu folklórnych postáv Jaroslava a Jaromíra, kresťanského Juraja v kontexte s legendickou a rozprávkovou látkou.

V kapitole o mytologických prvkoch v obraze putovania dvojice folklórnych postáv v prameňoch ústnej ľudovej slovesnosti sa autor zaoberá motívom uzatvorenia dohody o vymedzení sfér vplyvu medzi týmito dvoma aktérmi. V slovanskom prostredí sa pod vplyvom kresťanstva uvádzaný motív transformoval v zobrazení putovania Krista sprevádzaného nejakým svätcom, najčastejšie sv. Petrom. V inoslovanských mutáciách tohto motívu namiesto sv. Petra sa objavuje princ Prov alebo sv. Juraj, a namiesto Krista sv. Mikuláš. Ľ. Gábor v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že tento motív treba veľmi opatrne spájať s možnými prvkami indoeurópskej mytológie, a to najmä kvôli jeho neskorému písomnému rozšíreniu, ku ktorému prispeli apokryfické prvky motívov o pozemskom živote Krista, faustovské povesti, folklórne rozprávky a rozličné texty vydané ako ľudové čítanie.

Monografia Ľ. Gábora prináša spoľahlivý argumentačný podklad najmä pri interpretácii prepojení medzi mytologickými i kresťanskými motívmi v starších vrstvách slovanskej naratívnej tradície, založený na syntéze odborných prác domácich a zahraničných bádateľov. Kultúrno-historický výklad vybraných symbolov a motívov aj nezainteresovanému čitateľovi poskytuje podnety na ich hlbšie poznanie. Treba preto oceniť erudíciu autora v oblasti kognitívneho a komparatívneho výskumu takých prejavov kultúrnej pamäti, ktoré sú zakotvené v ľudových rozprávaniach.

Svetlana Vašíčková

Nová učebnica staroslovičiny a rusínskej diachrónnej jazykovedy

V roku 2015 sa slavistickej verejnosti dostáva do rúk nová vysokoškolská učebnica staroslovičiny so zameraním na prirodzený vývin rusínskeho jazyka a súčasný stav rusínskych nárečí na území Slovenska pod paralelným názvom so slovanskou učebnicou diachrónnej jazykovedy (Krajčovič, R.: Vývin slovenského jazyka a dialektológia. Bratislava: SPN, 1988. 344 s.) *Vývin rusínskeho jazyka a dialektológia* (Dudášová-Kriššáková, J.: Vývin rusínskeho jazyka a dialektológia. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2015. 286 s.). Ide o prvú ucelenú publikáciu ponúkajúcu kompaktný pohľad na fonologický a morfológický vývin rusínskeho jazyka a na synchronnú charakteristiku slovenských rusínskych nárečí. Publikácia je primárne určená poslucháčom rusinistiky na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia, ale aj poslucháčom a bádateľom v oblasti slovanských filológii, teológie či záujmom o kultúru a dejiny Slovanov.

Učebnica je formálne rozdelená do troch rozsiahlych kapitol, ktorých obsah výstižne sumarizuje *Úvod* (s. 7-13). Tu sa autorka okrajovo dotýka aj otázky úzu spisovného rusínskeho jazyka, ktorý zaraďuje k spisovným slovanským mikrojazykom, kde J. Dudášová poznamenáva, že všade tam, kde je to náležité, nie je prípustné, aby sa spisovná rusínčina nahrádzala nárečovou normou. Úvod obsahuje aj stručnú koncepciu diachrónnej jazykovedy vo výučbe na vysokých školách, čo vyplýva z autorkinej dlhoročnej pedagogickej (a s tým spojenej aj garančnej) praxe v odbore slavistika. V tejto časti autorka zdôrazňuje význam poznania staroslovičenského a cirkevnoslovičenského jazyka a rusínskych nárečí jednak pre samotné štúdium na vysokej škole a jednak z výskumného hľadiska. V procese edukácie tento fakt predstavuje dôležitý motivačný prvok, aby poslucháči poznali význam nadobúdaných poznatkov. Z didaktického hľadiska oceňujeme i explanačný postup spočívajúci v tom, že pre poslucháčov nové pojmy (napr. *nenormalizovaný text*, *divergentný vývin* alebo *dištingtívna funkcia fonémy*) sú jednoducho (najčastejšie slovenskými synonymami) vysvetlené v zátvorkách hneď za termínom. Na viacerých miestach (hlavne pri udávaní rozmedzia dátumov a strán) sme zaznamenali zapísané spojovník namiesto pomlčky (napr. s. 8, 10, 13, 28, 131 a inde), čo vzhľadom na pomerne objemný rozsah učebnice aj napriek opakovanej kontrole akiste uniklo autorkinej pozornosti. J. Dudášová (najmä pri charakteristike vývinu rusínskeho jazyka) sa metodicky opiera o výdobytky modernej lingvistiky vychádzajúcej z Pražského lingvistického krúžku. Bádateľka deklaruje tieto použité metódy: metóda vnútornej rekonštrukcie, metóda relatívnej chronológie a metóda jazykového zemepisu.

Celá prvá kapitola *Úvod do štúdia staroslovičiny* (s. 15-124), ako vyplýva z názvu, je venovaná staroslovičenskému a cirkevnoslovičenskému jazyku. Podľa

J. Dudásovej-Kriššákovovej (tamže, s. 15) sa študenti slovanských jazykov stretávajú so starosloviencinou ako s prvou historickou lingvistickou disciplínou, preto ju autorka nazýva vstupnou bránou do slavistiky. Bádatelka (tamže, s. 17) osobitne zdôrazňuje, že starosloviensky jazyk je symbolom slovanskej vzájomnosti, pospolitosti a vyspelej kultúry starých Slovanov. Prostredníctvom tohto (aj liturgického) jazyka sme sa zaradili medzi vyspelé národy vtedajšieho nám známeho sveta. Autorka píše v podobnom úctivom a láskavom duchu aj o prvopočiatkoch slovanského písomníctva, čo z pedagogického hľadiska považujeme nielen za prínosné, ale pre tento typ publikácie až priam žiadúce. Len zo zapáleného (v tomto prípade slavistického) srdca môžu vyletieť iskry, pomocou ktorých splnú aj iné slavistické talenty.

Ďalšia časť recenzovanej publikácie je venovaná vysvetleniu postupného prechodu od staroslovienciny k cirkevnej slovančine, a to aj v historickom kontexte, pričom text je náležite ilustrovaný obrázkami kráľa Svätopluka, kniežaťa Rastislava a Veľkomoravskou ríšou v čase jej najrozľahlejšej expanzie. Pri delení staroslovienciny autorka vychádza z klasifikácie podľa českého slavistu M. Weingarta a osvetľuje proces formovania jednotlivých redakcií cirkevnej slovančiny v Európe. Podľa J. Dudásovej-Kriššákovovej (tamže, s. 26) najnovšie výsledky štúdia problematiky ukrajinskej redakcie cirkevnej slovančiny ukázali, že v rámci nej je opodstatnené rozlišovať karpatskú subredakciu, resp. redakciu cirkevnej slovančiny na Zakarpatskej Ukrajine a na území východného Slovenska, ktorá sa vyznačuje istými ortoepickými osobitosťami. V rámci tejto problematiky bádatelka polemizuje s klasifikáciou vývinových etáp staroslovienciny podľa brnianskeho slavistu R. Večerku, ktorá je z pohľadu autorky na jednej strane veľmi podrobná a vyznačuje sa svojou vnútornou logikou, no nezohľadňuje výsledky vedeckého výskumu dosiahnutého v tejto oblasti za posledných cca 80 rokov. Za pozitívum považujeme aj vysvetlenie rozdielu medzi starosloviencinou a cirkevnou slovančinou, čomu je venovaná osobitná časť prvej kapitoly a zdôrazňuje sa, že starosloviencina nie je matkou, ale sestrou slovanských jazykov. Z nášho pohľadu by bolo prínosné, keby učebnica obsahovala aj jednoduchú grafickú schému, ktorá by chronologicky znázorňovala časové úseky trvania staroslovienciny, cirkevnej slovančiny, starej slovenčiny a obdobia ustálenia dialektov do takej podoby, ako ich zhruba poznáme dnes, pretože na základe skúsenosti z vedenia seminárov z vývinu slovenského jazyka sa nám javí, že poslucháči si vyššie spomenuté jazykové útvary nezriedka zamieňajú, resp. ich považujú za synonymá. Naopak oceňujeme takúto schému delenia praslovančiny na strane 140. Myslíme si, že by bolo vhodné zjednotiť písanie priezviska slovinského bádateľa (na strane 51 je zapísané *Miklosich*, kým na strane 64 *Miklošič*). Autorka v učebnici predstavuje aj tézu Pražského lingvistického krúžku, kde sa uvádza, že medzinárodné slavistické kongresy sa

konajú *vždy* v hlavnom meste niektorého slovanského štátu. Tu sa nám žiada spresniť, že 12. a 14. zjazd sa nekonal v hlavnom meste.

Za najprínosnejšiu časť celej prvej kapitoly považujeme predstavený základný metodický postup pri interpretácii staroslovienských a cirkevnoslovanských textov, ktorý je demonštrovaný na podklade podrobnej analýzy cirkevnoslovanských a staroslovienských ukážok textov (v normalizovanom i nenormalizovanom znení) napr. *Na počiatku bolo Slovo a Modlitba Pána*. Výber týchto exemplárnych textov je na didaktické účely z nášho pohľadu najvhodnejší, pretože ide o najjednoduchšie a najznámejšie liturgické pasáže. Táto pregnantná analýza spočíva v rozbere každého jedného gramatického tvaru z každého druhu textu a nakoniec aj ich komparáciu. Ak napriek mnohým prínosom, ktoré táto kapitola nepochybne má, vidíme tu dve malé rezervy. V učebnici nenájdeme explicitne uvedený princíp klasifikácie substantív do kmeňov a deklinačných typov a princíp klasifikácie tematických slovičiek do slovesných tried. Privítali by sme aj v tabuľkách rozpísané základné deklinačné a konjugačné typy slov. Táto kapitola ponúka aj základné znaky staroslovienciny, a to predovšetkým na zvukovej rovine, čo vyplýva z autorkinho celoživotného výskumného zamerania, t. j. na slovanskú a goraliskú fonológiu.

Druhá kapitola *Vývin rusínskeho jazyka* (s. 125-193) sa začína vymedzením miesta rusínčiny v rodine slovanských jazykov a opisom genezy vojvodinskej rusínčiny. Periodizácii dejín praslovančiny predchádza stručná charakteristika spisovných slovanských mikrojazýkov a vetiev indoeurópskeho jazykového kmeňa. V otázke stanovenia medzníka medzi prvým a druhým vývinovým obdobím praslovančiny sa autorka prikláňa k názoru S. B. Bernštejna, ktorý za tento medzník považuje vznik otvorených slabík. Publikácia ponúka základné znaky spisovnej rusínčiny z diachrónneho hľadiska v širokom slavistickom kontexte, čo je pre poslucháčov obzvlášť prínosné, aby si neosvojovali dané zmeny izolovane. J. Dudášová tu vychádza z metodického postupu bežne zaužívaného v slavistike pri vymedzení miesta jazyka v rodine slovanských jazykov – najprv je uvedený prehľad znakov vyplývajúci z dichotomického členenia slovanských jazykov a potom z trichotomického členenia. Jednou z týchto zmien je aj monoftongizácia pôvodných diftongov, ktorú J. Dudášová-Kriššáková (tamže, s. 141) demonštruje na príklade zmeny **kyoijt* > *cvětb*, pričom v rusínčine udáva len výsledok *кѣим*. Žiada sa nám spresniť, že v rusínčine sa vyskytuje jednak tvar *кѣим* a jednak tvar *ѡѣим*, no s odlišnou sémantikou (*кѣим* pomenúva bylinu rastúcu priamo zo zeme, kým *ѡѣим* v rusínčine označuje kvet na strome alebo kríku). Toto je jeden z dôkazov, že rusínčina tvorí most medzi západoslovanskými a východoslovanskými jazykmi (Bilský, J.: Severošarišská archaická enkláva menom Hažlín. Rigorózna práca. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity

v Prešove, 2017. s. 74). Najväčší priestor je venovaný fonologickému vývinu rusínčiny, čo vyplýva, ako sme už spomenuli, z bádateľkinho dlhoročného výskumného zamerania. Na strane 151 sme zaznamenali jednu diskrepanciu (namiesto ide. **sünüs* je zapísané **sünús*), ktorá v rýchlosti písania unikla autorkinej pozornosti (ďalšie preklepy v tejto časti učebnice na strane 148, 153, 157, 160 či 169, 175 a 263 nenarúšajú odbornosť ani zrozumiteľnosť textu, preto ich tu nebudeme konkretizovať). Posledných niekoľko strán druhej kapitoly sú venované komparácii deklinačného systému spisovnej rusínčiny, ukrajínčiny, slovenčiny, poľštiny a okrajovo aj cirkevnej slovančiny so zreteľom na jednotlivé pádové synkretizmy v týchto jazykoch a s tým spojeným formovaním kategórie životnosti a gramatického rodu.

Rusinskej lexike sa autorka výberovo venuje v tretej kapitole *Dialektológia* (s. 194-273). Posledná kapitola sa začína delením (karpato)rusinských nárečí vychádzajúc z klasifikácie Z. Hanudelovej a J. Vaňka. V tomto vstupe bádateľka osvetľuje aj tragické osudy lemkovských nárečí v juhovýchodnom Poľsku. Publikácia ilustruje rusínske nárečia aj ukážkami z jazykových atlasov v karpatskom, východoslovenskom a celoslovenskom kontexte. J. Dudášová v tretej kapitole uvádza základné rozdiely medzi západnou a východnou časťou rusinských nárečí na fonologickej, morfolologickej a lexikálno-sémantickej rovine, a to na pozadí jazykových kontaktov so susediacimi východoslovenskými nárečiami, čo bádateľke umožňuje medzi nimi vidieť isté vývinové súvislosti. Pri syntaxi sa autorka odvoláva na monografie J. Vaňka. Zaujímavý je postreh J. Dudášovej na strane 220, kde konštatuje, že kým spišské goralské nárečia tvorili jazykový filter pre šírenie polonizmov do slovenských nárečí, rusínske nárečia sú vstupnou bránou pre šírenie karpaticizmov. Jeden z takýchto príkladov autorka uvádza karpaticizmus *kočerha* (ohrebo) vyskytujúci sa v užských a v časti sotáčkych a zemplinských nárečí, kým v ostatných východoslovenských nárečiach sa používa lexéma *pacisk*. Chceli by sme spresniť, že slovo *kočerha* je podľa F. Buffu (Buffa, F.: Slovník šarišských nárečí. Prešov: Náuka, 2004. s. 126) frekventované aj v severošarišských a v severovýchodošarišských nárečiach. Na strane 223 bádateľka píše (odvolávajúc sa na výskumy L. Bartka), že v abovských nárečiach sa konsonant *v* na konci slabík realizuje ako labiodentálne *v* (*kev*, *ovca*) a tento stav prirovnáva k juhozápadoslovenským nárečiam.

Ďalšia časť poslednej kapitoly sa zaoberá lexikálnymi rusínsko-slovenskými paralelami napr. na pozadí slov *díle*, *xíža*, *partok* alebo *sir*. V posledných častiach učebnice sú pomerne detailne charakterizované najvýznamnejšie jazykovedné kartografické veľdiela zachytávajúce jazykovú situáciu na rusínskom jazykovom území a jeho širšom geografickom okolí. Osobitná pozornosť je venovaná *Celokarpatskému dialektologickému atlasu*, pričom poznatky o ňom vychádzajú aj

z autorkinej autopsie. Nazdávame sa, že na strane 266 z didaktického hľadiska by bolo dobré napr. v poznámke pod čiarou vysvetliť pojem *syntetické mapy*. Vzhľadom na paralelný názov recenzovanej učebnice s vyššie spomenutou učebnicou pre slovakistov nás podvedome privádza k porovnaniu týchto dvoch tematicky podobných publikácií. Učebnica J. Dudášovej charakterizuje vývin jazyka v širokom porovnávacom slovanskom kontexte, no slovakistická publikácia ponúka detailne rozpracovaný morfológický a lexikálny vývin ako aj systematickú a podrobnú charakteristiku všetkých slovenských nárečí. Neprítomnosť týchto skutočností v rusinistickej učebnici nevnímame ako nedostatok, ale ako podnet pre ďalšie bádanie v rusinskej diachrónej jazykovede. Komplexné zmapovanie morfológického a lexikálneho vývinu rusínskeho jazyka, podrobné rozpracovanie rusinských nárečí v štrukturalizovanom texte a ich následná pregnantná klasifikácia sú otázky, ktoré má rusínska lingvistika ešte len pred sebou. Na základe týchto úvah konštatujeme, že recenzovaná publikácia vzhľadom na súčasný dosiahnutý stupeň poznania ucelene ponúka vyčerpávajúce poznatky v tejto problematike.

V celej učebnici sa postupuje chronologicky (od zrodu slavistiky cez jej formovanie až po súčasnosť). Opisuje sa vývin písma od hlaholiky po abukvu a prezentujú sa polemiky a názory na genézu staroslovenčiny a klasifikáciu slovanských jazykov (tu je pozoruhodné, že P. J. Šafárik uvádza vo svojej klasifikácii východoslovanských jazykov aj rusínčinu) od najvýznamnejších slavistov najmä z 19. storočia, čo korešponduje s autorkinou koncepciou študijného plánu diachrónej jazykovedy pre slovanské filológie (od staroslovenčiny cez vývin jazyka a konfrontačnú gramatiku končiac dialektológiou). Publikácia je písaná pre poslucháčov primeraným populárno-náučným štýlom z terminologického i syntaktického hľadiska. Samotný text je obohatený nielen hojným poznámkovým aparátom pod čiarou, ale aj odsekmi písanými menším typom písma, čím sú selektované dôležitejšie časti hlavného textu od menej dôležitých. Prvá vysokoškolská učebnica rusinskej diachrónej jazykovedy sa metodicky opiera o výdobytky modernej lingvistiky vychádzajúcej z Pražského lingvistického krúžku, uplatňujúc metódu vnútornej rekonštrukcie, metódu relatívnej chronológie či lingvistickej geografie. Učebnica *Vývin rusínskeho jazyka a dialektológia* predstavuje prvú ucelenú publikáciu synteticky mapujúcu prirodzený fonologický a morfológický vývin rusínskeho jazyka a rusinských nárečí na území Slovenska. Táto publikácia svojou koncepciou i aplikovanými metódami má potenciál udávať ďalší vedecký smer v oblasti rusinistiky a slavistiky.

Jozef Bilský

Informácie pre prispievateľov

1. Časopis Slavica Slovaca publikuje príspevky v slovenčine, vo všetkých slovanských jazykoch, angličtine, nemčine a francúzštine.
2. Texty vedeckých štúdií, správ a recenzií spracované v elektronickej podobe v programe MS Office Word spolu s prílohami a špecifickými fontmi (písmami) treba do redakcie zaslať aj vo formáte *.pdf. Adresa pre e-mailový kontakt s redakciou je – katarina.zenuchova@savba.sk.
3. Všetky štúdie okrem správ a recenzií musia obsahovať anglický preklad názvu príspevku, anotáciu a kľúčové slová.
4. Resumé štúdií sa publikujú angličtine, nemčine, ruštine alebo francúzštine.
5. Prvá poznámka pod čiarou obsahuje meno, priezvisko, tituly, adresu pracoviska autora a e-mailový kontakt na autora štúdie.
6. **Termíny redakčnej uzávierky:**
 - Prvé číslo: 30. 4.
 - Druhé číslo 15. 10.
 - Supplementum (tretie a štvrté číslo): 30. 6.

7. Zásady citovania:

Citované práce redakcia žiada uvádzať priebežne v poznámkach pod čiarou (literatúra sa na konci štúdie v takýchto prípadoch nemusí uvádzať, uvedie sa iba zoznam prameňov, archívnych materiálov a pod.)

- Informácie o autorovi citovanej práce: Najprv uveďte priezvisko autora a oddel'te ho čiarkou, za ktorou nasleduje iniciála krstného mena s bodkou, za ktorou nasleduje dvojbodka, napr.: Doruľa, J.:
- Názov citovaného príspevku treba napísať jednoduchým typom písma v jazyku, v ktorom je napísaná štúdia, teda bez vytučnenia (bez boldu) alebo kurzívy s bodkou za názvom práce, napríklad: Tri kapitoly zo života slov.
- Informácie o vydavateľovi citovanej práce žiadame uvádzať v nasledujúcej forme: miesto vydania, dvojbodka, vydavateľ, čiarka a nasleduje rok vydania práce a za tým uviesť počet strán, napr.: Bratislava: Veda, 1993. 130 s. Pri citovaní konkrétnej strany je formát citácie nasledovný: Bratislava: Veda, 1993, s. 112-119.
- Citácie prác publikovaných v periodikách (časopisoch) sa uvádzajú takto: Za údajmi o autorovi sa najskôr uvádza názov práce (alebo štúdie). Za iniciálou krstného mena autora sa uvádza dvojbodka. Za názvom nasleduje In a dvojbodka a ďalej pokračuje názov časopisu, rok vydania, ročník a číslo, ďalej strany, na ktorých sa štúdia nachádza, napr.: Женюх, П.: Кирилски и латински ръкописи от византийската традиция в контекста на културния и религиозен плурализъм в подкарпатския регион. In: Palaeobulgarica / Старо-българистика, 2008, гоџ. 32, џ. 4, s. 70-95.
- Pri citáciách štúdií publikovaných v zborníkoch alebo vo vedeckých sériách treba uvádzať aj editora, napr.: Škoviera, A.: Skupina svätých slovanských sedmopočetníkov. In: Doruľa, J. (ed.): Pohľady do vývinu slovenského jazyka a ľudovej kultúry. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2008, s. 108-139.
- Pri opakovanej citácii sa uvádza skrátená forma citácie, napr.: Žeňuch, P.: Patria cyrilské paraliturgické piesne do kontextu slovenskej kultúry?, c. d., s. 78.

Upozornenia:

- Tvrdý koniec riadka (ENTER) používať iba na konci odsekov.
- Žiadame autorov, aby pri vytváraní VERZÁLOK nepoužívali klávesu CAPS LOCK alebo SHIFT, ale využili špeciálnu funkciu vytvárania verzálok textového editora.
- Pri riadení nepoužívať medzery, ale text riediť pomocou špeciálnej funkcie textového editora, pričom veľkosť medzery nastavte ľubovoľne.
- Žiadame autorov o priloženie všetkých vlastných rezov písma (fontov) použitých v príspevku. Text príspevku pred zaslaním treba vygenerovať vo formáte PDF a aj ten poslať na adresu redakcie.
- Poznámky pod čiarou písať automatickým spôsobom, ktorý ponúka textový editor.
- Obrázky, grafy, schémy prosíme vložiť do textu štúdie, ale je potrebné ich poslať do redakcie aj v osobitných formátoch (*.jpg, *.jpeg, *.gif, *.bmp, *.tif) v digitálnej podobe v osobitnom súbore s jasne označeným názvom každého obrázka.

CONTENTS

STUDIES

MILOŠ LICHNER: Pre-Chalcedonian soteriologic Christology of Pope Leo the Great in the Context of Period theological and cultural Discourses	3
JURAJ FENÍK – RÓBERT LAPKO: Preposition εις and the Rivality of Prepositions in John's Gospel	20
LUKÁŠ DURKAJ – RÓBERT LAPKO: The Relationship of Textual and Literary Criticism Illustrated by 1 Sam 17	25
ZHANNA YANKOVSKA – OKSANA IURIEVA: Folk and Philosophical Nature of Comic-Tragic Dichotomy in Oleksa Storozhenko's Short Stories about Cossacks	38
PETER ŽEŇUCH: Three Cyrillic Manuscript Compendiums. Educative Formation of the Clergy within the Mukačevo Eparchy in the Second Half of the 18th Century	49

REVIEW ARTICLES

MÁRIA PROKIPČÁKOVÁ: The Rediscovered Jan Juhasevič's Irmologion from 1809 (Manuscript from the Kamienka Parish)	64
SVETLANA VAŠÍČKOVÁ: Ethnic and Confessional Diversity from non-united Believers' Perspective in Eparchy of Mukachevo in Turn of the 17 th and 18 th Century	73

REVIEW

T. MRŇÁVEK: ŽEŇUCH, P. – ZUBKO, P. et alii: Liturgické jazyky v duchovnej kultúre Slovanov	79
S. VAŠÍČKOVÁ: GÁBOR, E: Ludová próza západných Slovanov v komparatistickej perspektíve. Sondy do literárnej predhistórie	82
J. BILSKÝ: Nová učebnica staroslovienčiny a rusinskej diachrónnej jazykovedy	83
M. STRÝČKOVÁ: MRŇÁVEK, T.: Vývoj a struktúra liturgie sv. Jana Zlatoustého.	86
A. TERNOVÁ: SEVŠEK ŠRAMEL, Š. – PALLAY, J. (eds.): Sedemdeset let slovakistiky v Ljubljani: posvečeno Andreju Rozmanu.	86
E. WILŠINSKÁ: KILIÁNOVÁ, G. – ZAJONC, J. (eds.): 70 rokov Ústavu etnológie Slovenskej akadémie vied: kontinuity a diskontinuity bádania a jednej inštitúcie. KILIÁNOVÁ, G. – POTANČOK, V. (eds.): PhDr. BOŽENA FILOVÁ, CSc., členka korešpondentka SAV: osobnosť, dielo a personálna bibliografia.	88

REPORTS

M. HRÍBOVÁ: The Eightieth Anniversary of Doc. Emil Horák, CSc.	90
Д. К. ИБАХОБА: 14th International Slavic Readings at the Sofia University "St. Kliment Ohridski"	92
P. ŽEŇUCH: Activity Report 2017 of the Slovak Committee of Slavists	93
P. ŽEŇUCH: From the Annual Activity Report 2017 of the Jan Stanislav Institute of Slavistics SAS	94

SLAVISTICKÝ ÚSTAV JÁNA STANISLAVA SAV BRATISLAVA
SLOVENSKÝ KOMITÉT SLAVISTOV

SLAVICA SLOVACA, ročník 53 (2018) č. 1.

Vychádza: 1. číslo v júni, 2. číslo a 3. číslo spolu so 4. (supplementum) v júni z príležitosti XVI. medzinárodného zjazdu slavistov v Belehrade.

VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Dúbravská cesta 9, 845 02 Bratislava.

Tel.: 02/20920203, e-mail: vedasav@savba.sk.

Distribúcia / Distributed by:

Slovart G. T. G., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava

ISSN 0037-6787

Časopis je evidovaný: Scopus, CEJSH, DOAJ, C.E.E.O.L., ERIH PLUS, MLA,
CARHUS Plus+ 2014, CIRC, SJR, ProQuest, EBSCO